(Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.)

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 235. — Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 8-го жовтня, 1921. — VOL. XXIX. — No. 235. — Jersey City, N. J., Saturday, October 8, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

АМЕРИКА МАЄ ЖАДАТИ ЗВОРОТУ ДОВГІВ ВІД АЛІЯНТІВ

ВАШІНГТОН, 6. жовтня. — Секретар (міністер) скарбу Мелон заявився нині перед комітетом палати послів для приходів і предложив їм плян стягання довгів від аліянтів.

На думку секретаря скарбу американська заграничча торговля не може поступати наперед тому, що аліянти не платять Америці довгів, які вони її завинили від війни. Тому Мелон радить, щоби конгрес дав йому як міністрови скарбу повновласть до стягання довгів. На його погляд сю справу можна рішити зараз, ще не ждучи на межинародну конференцію, що має незадовго почати ся у Вашінгтоні. Секретар говорив, що він говорить на основі порозуміння з президентом Гардінгом.

Всі довги, які аліянтські держави винні Злученим Державам, виносять тепер (з процентами) уже коло 10 мілярдів долярів. Свого часу з ріжних сторін підношено проекти, щоби Злучені Держави подарували аліянтам сі довги.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН БУДЕ СКОРО УХВАЛЕНИЙ.

ВАШІНГТОН, 6. жовтня. — Межи групою поступових членів сенату та републиканськими провідниками уже прийшло до згоди в справі нового податкового закона, і тому сподіються, що сей закон буде ухвалений в дуже короткім часі, може вже протягом слідуючих двох неділь.

БУДУТЬ НАНОВО БРАТИСЯ ДО ОСТРОГО ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШІНГТОН, 6. жовтня. — Як можна вносити з ріжних переміи, пороблених урядом в складі властий, що мають виконувати закон про прогибіцію, американський уряд забирається тепер до острійшого виконування сього закона.

В ріжних місцевостях Злучених Держав відправлено непідходячих урядників, а на їх місце поіменовано нових, від яких сподіються кращого виконування закона.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗЕЛІЗНИЦЯ ПРИЙМАЄ РОБІТНИКІВ ДО ВАРСТАТІВ.

ПИТСБУРГ, 6. жовтня. — Дирекция центральної части Пенсилвенійської Зелізниці подає до відома, що вона прийме до варстатів у Пикерн, Па., 450 нових робітників, а до фабрики в Конвей 165. Сих робітників мають наймати зараз, як лише дирекция покінчить пляни нових робіт на зелізниці.

ВІДКЛАДАЮТЬ СЛІДСТВО НАД КУ-КЛУКС-КЛЕНОМ.

ВАШІНГТОН, 6. жовтня. — Департамент справедливости (міністерство судівництва) постановило не починати зараз слідства проти потайної організації, Ку-Клукс-Клена, що поширилася з південних стейтів на цілу теріторію Злучених Держав, та противиться Муринам, Жидам і католикам.

Департамент справедливости постановив не робити проти сеї організації нічого так довго, поки американський конгрес не зробить чого в тім напрямі. На думку Догерті, генерального прокуратора (міністра справедливости), конгрес повинен розвести слідство над діяльностию організації, а допера на основі фактів, які се слідство відкрилоб, буде могти департамент справедливости почати судове поступовання проти організації, бо лише тоді буде уряд міг бачити, чи нарушено федеральні закони.

Се відноситься до федерального слідства проти Ку-Клукс-Клена, бо декотрі стейтові власти уже виступили судово проти неї.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ПОВАЖНУ БОРОТЬБУ МЕЖИ УРЯДОМ І ЮНІЯМИ.

ВАШІНГТОН, 6. жовтня. — Межи американським урядом та робітниками, зорганізованими у Американській Федерації Праці, може прийти дуже легко до поважної боротьби. Тлом боротьби буде справа „отвертої фабрики" на панамськім межиморю та в Злучених Державах взагалі.

Уряд Злучених Держав вислав був свого часу комісію з генералом Конором на чолі, яка мала розслідити умови праці на Панамі і поробити відповідні предложення урядови. Комісія видала власне недавно заяву, в котрій кажесь, що для припиненя на панамськім каналі булоби добре, щоби вони повідправляли американських робітників, котрі є зорганізовані в юнії і побирають високу заплату, а на місце їх приймали місцевих тубильних робітників на основі „отвертої шапи", себто без порозуміння з юніями. Комісія отверто радить, щоби в ріжних державних підприємствах на каналі уживано неюнійних робітників. Що більше, комісія противиться тому, щоби американські юнії зі самих Злучених Держав мали диктувати політику робітникам на панамськім каналі. Однак комісія радить, щоби на місце американських юнїй про робітничу плату рішали ради, установлені урядом, які малиби установляти заплату беручи під увагу робітничу заплату в Злуч. Державах.

Проти сього оречення комісії президент Американської Федерації Праці заложив дуже острий протест. В довгій заяві критикує він остро припоручення комісії, висказуючи здивовання над радою комісії, відправити з роботи американських горожан, а приймати до роботи чужих робітників тому, що вони дешеві.

Секретар праці Вікс заявив, що американський уряд дістав рапорт комісії, але він сього рапорту не одобрив.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗЕЛІЗНИЦЯ ДУМАЄ НАЙМАТИ БІЛЬШЕ РОБІТНИКІВ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. 5. жовтня. — Дирекция Пенсилвенійської Зелізниці подає до відома, що вона лагодиться облекшити безробіттю через заряджение нових робіт коло направи невживаних возів.

Як каже дирекція, компанія має тепер 82.000 невживаних возів, з котрих 46.000 потребує ріжних направок. Хоч сих послідних тепер компанії не треба, а їх направу можнаби відложити до весни, мимо сього підприємство, щоби облекшити безробіттю, готова наймати робітників тепер до сеї роботи.

ОБЖАЛОВУЄ ЖІНКУ ЗА УБИТТЄ ТРОХ МУЖІВ.

В місті Твін Фолс, Айдаго, засідає перед лавою присяжних суддів одна пані Ліда Меєр Савтгард, обжалована за убитте свого четвертого мужа.

Прокураторія каже, що власти ствердили, що отруя в тілі небіщика була отруєю, вживаною на мухи. Прокуратор хоче переконати присяжних суддів, що обжалована вибрала отрую з приладу для троення мух і дала чоловікови зісти з якоюсь стравою. Підчас розправи прокуратор заявив також, що він тепер обжаловує паню Савтгард лише за убиттє одного мужа, але він має доказ на те, що вона убила ще трох других своїх мужів, а кромі сього брата одного з них.

МУЖ ВІДПОВІДАЄ ЗА ТЕ, ЩО ЙОГО ЖІНКА ПРОДАЄ ПИВО ДОМАШНОЇ РОБОТИ.

Найвисший суд стейту Мишиген розбирав справу Джана Сідісльо з Беріен Кавнті, котрого низший суд засудив за нарушенне закона проти алькогольних напитків. На розправі перед низчим судом показалося, що жінка обжалованого купила машину до роблення горячих напитків, уставила її в пивниці дому, робила алькогольні напитки і продавала їх сусідам і знакомим. Низчий суд покарав мужа, хоч на суді не було віского доказу, що муж брав участь в виробі або продажі горівчаних напоїв. Найвисший суд стейту потвердив сей присуд, потверджуючи рівночасно давне англійське право, після котрого муж уважається за голову родини і за пана дому; як такий він має рішати, хто має приходити до його хати в гостину, хто і чим має займатися, і в загалі руководити цілою сімею. На тій основі він відповідає за переступства жени, підлеглої його власти голови родини.

ГРЕЦЬКА ПОБІДА НАД ТУРКАМИ В МАЛІЙ АЗІЇ.

АТЕНИ, (столиця Греції.) 4. жовтня. — Грецьке урядове звідомлення сповіщає що грецька армія побила військо турецьких націоналістів (приклонників Кемала паші), котрі зібрались були біля грецьких становищ коло Ескі-Шер, в Малій Азії.

ЗНОВ МАЛОЛІТНІ ЗЛОЧИНЦІ.

В минувший понеділок один нюйорський полісмен побачив на вулиці молодого хлопчину, як ідучи вулицею, курив папірос, заложений у виложену діямантами цигорницю. Він зараз заарештував хлопчину і привів на поліцію де сей признався, що називається Джозеф Гутгоф, що має 12 літ, і що дістав цигорницю з рбаунку в домі властителя одного театру, котрий він обрабував кілька днів тому на спілку з кількома малолітними товаришами. На домагання поліції хлопчина видав своїх спільників, і поліція їх зараз арештувала. Одним з них має 14 літ, а другий 17. Вони довго не опиралися, але признались до всеї вини. Вони обрабували властителя театру на 20.000 долярів. Весь рабунок складався майже з самих дорогоцінностий. Вони сховали добичу в порті, але при оглянованю її, один хлопчина без відома других забрав з добичі цигорницю. Коли він закурив з неї до раз перший, полісмен спіймав його.

Молодих злочинців відставлено до суду для малолітних.

ЦЕРКОВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Організація американських Ворлд Мувмент, видала кілька днів тому вислід свого слідства в справі страйку сталевих робітників в околиці Питсбурга в 1919 році. Звіт заявляє, що американська преса не була безсторонна, але виступала остро проти робітників, допускаючися при тім всяких вчинків негідних чесних газет. Звіт критикує передовсім пресу Питсбурга, але посердно також усю американську пресу.

ТАЄМНІ ПРОКЛЯМАЦІЇ.

В ночі на 1. вересня появилися на вулицях Львова проклямації, в яких між иншими було написано: „Нехай живе українська република". Наробило це богато галасу в місті а поліція кинулася шукати виновників, бо боїться нового „повстання".

КООПЕРАТИВНЕ БЮРО У. ГР. К. В ПРАЗІ.

При У. Г. К. в Празі розпочало свою працю кооперативне бюро. Статут Бюра вироблено і принято Управою Комітету. Близшими завданнями бюра є: організація артілів із збігців а то по розробці лісу, шевських, кравецьких, рибацьких і т. п. Далі, організація „Просвіти" в Празі, в також „Української Хати" в Празі. Остання має бути з ідальнею, вечірніми виставами, а денними лекціями на всілякі теми, — переважно із суспільно-громадського життя. Бюро наміряє перевести організацію короткотермінових кооперативних курсів для підготовки українських збігців до кооперативної праці.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРЕМІЄР ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО БЕЗРОБІТТЄ І ІРЛЯНДСЬКЕ ПИТАННЄ.

ІНВЕРНЕС, (Шотляндія, Велика Британія) 4. жовтня. — Сьогодня британський премієр Давид Ллойд Джордж говорив тут про безробітте в Англії. У своїй промові натякнув він теж на ірляндськє питанне, кажучи, що британські й ірляндські делегати, котрі прибудуть до Лондону дня 11. с. м. на конференцію, можуть осягнути успіх лише тоді, як рішучо повірять простому здоровому розумови своїх народів, а не старати-муться задоволити загорільців.

Він приїхав сюди з Герлоч, де літував короткий час. Відси їде просто до Лондону.

Про недалеку конференцію для обмеження морських зоружень сказав Ллойд Джорджь, що вона буде одною з найбільших світових подій в історії.

З приводу безробіття у Великій Британії сказав премієр, що теперішня промислова криза не є звичайним промисловим застоєм але се такі світові відносини, які повстали наслідком удару, що впав на світову торговлю, кредит і конкуренцію (суперництво).

„Народи мусили обдовжити (заморгеджувати) свої засоби і дати в поруку свою будучину" — казав він. „Наслідком того — продовжав премієр — прийшло зубожінне. В найблизших літах і торговці і шерові і робітники і кождий, хто від них залежить, мусить зубожіти. А тимасом треба дуати про сих, що найбільше потребують".

УКРАЇНСЬКІ ЛИСТИ ДО ЛІГИ НАРОДІВ

Український Громадський Комітет в Чехословаччині звернувся до Ліги Народів з листом в якім, указавши на те, що в Чехо-Словацькій Республиці зібралось поверх 10.000 українських громадян, потребуючих трудової, культурно-освітньої, матеріяльної, медичної та правної допомоги, — просить мати на увазі потреби як взагалі емігрантів з України, так і емігрантів, що перебувають Чехо-Словацькій Республиці, що нарешті, Комітет може приняти на себе всю технічну роботу по допомозі в названій державі.

З подібним листом до Ліги Народів звернувся в імени Секції збігців з України при Укр. Гром. Комітетові у Львові Голова тої Секції, О. К. Мицюк.

В листі описується становище біженців перебуваючих на теренах Галичини і проситься про допомогу їм через названу заряда Секцію.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДСЬКІ КОМІТЕТИ

По одержаних відомостях, зорганізувався в останнім часі Громадський Комітет в Кишиневі на Бесарабії та у Варшаві для помочі збігцям з України. Щиро витаємо сей здоровий обяв самодіяльности і самопомочі нашої еміграції та бажаємо успіхів в праці. Хосенним булоб, колиб подібні комітети повстали і по всіх інших краях, де живуть українські збігці.

БОЛЬШЕВИКИ ГРОЗЯТЬ НАЇЗДОМ НА БЕСАРАБІЮ В ПОГОНІ ЗА ВІЙСКАМИ ПЕТЛЮРИ

ВІСТИ ДОНОСЯТЬ, ЩО ПЕТЛЮРА Є В РУМУНІЇ, ДЕ ОРГАНІЗУЄ ВІЙСКО І ПРАВИТЕЛЬСТВО.

РИГА, столиця Латвії, 6. жовтня. (Есосієйтед Прес). — Російська (большевицька) телеграфічна агенція „Роста" повідомляє, що російське совєтське правительство видало нову ноту, в якій остерігає Румунію, що російська армія мусіла би виконати наїзд на Бесарабію в погоні за військами отамана Петлюри та інших проти-большевицьких вождів.

Сповіщають, що отаман Петлюра приїхав зі своїм штабом до города Ясси, в Румунії, де заходиться коло зорганізовання українського правительства.

ДАЛЬШИЙ СПАДОК АВСТРІЙСЬКОЇ КОРОНИ.

ВІДЕНЬ, 6. жовтня. — Вартість австрійської корони далі безупинно спадає.

Сей спадок викликав паніку (переполох).

Всі кляси стараються позбутись австрійських паперових корон, а набути натомісь або товарів або чужих вартісних паперів.

На торзі дають 3.400 корон на 1 доляра, але ніхто не хоче купувати.

НАРАДА МІЖНАРОДНЬОЇ КОМІСІЇ ДОПОМОГИ РОСІЇ.

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 6. жовтня. — Міжнародня комісія допомоги Росії, в якій є заступлених 18 держав, а в тім і Німеччина, зачала тут сьогодня свої сесії під проводом Делякруа, бувшого бельгійського премієра.

Волтер Л. Бравн, американський делегат, представив конференції пляни Гувера допомоги навіщеній голоднечею надволжанській стороні Московщини.

Потім комісія обговорила плян норвеського делегата д-ра Фрідтйофа Нансена.

Вкінці дискутовано над висланнем дослідної комісії в Росію.

Всій справі комісія звернеться вдруге до московського совєтського уряду.

ТРОБЛІ З ПРИЇЗДОМ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДЕЛЕГАТА ДО ІТАЛІЇ.

РИМ, столиця Італії, 6. жовтня. — Італійське міністерство заграничних справ остаточно таки відказалось позволити большевицькому комісареви А. Луначарському приїхати на італійський соціялістичний зїзд, з причини, що італійська поліція не може заручити, що охоронить його перед замахом на його житте.

ВЕДРО ВОДИ В МОСКВІ 303 РУБЛІ.

МОСКВА, столиця Московщини, 6. жовтня. (Есосієйтед Прес). — Відтепер мешканці в Москві будуть платити по 303 рублі за ведро води; 1.000 рублів за кільоват електрики. В купальнях ціни такі: по 2.000 до 6.000 рублів за купіль, по 1.000 рублів за голенне і по 4.500 рублів за стриження волосся.

АКЦІЯ ДЛЯ ПРИВЕРНЕННЯ 9-ГОДИННОГО РОБУЧОГО ДНЯ В ШВАЙЦАРІЇ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 6. жовтня. — В національній (федеральній) раді, якої сесія зачалася сьогодня, внесено проект закона в справі провірення фабричних постанов для привернення 9-годинного робучого дня.

(Минулого місяця відбулось в тій справі референдум, в нім нарід заявився за поновним введенням 9-годинного робучого дня, даючи в той спосіб почин до ухвалення такого закона.)

ЗАМКНЕННЄ ДАВНЬОЇ РОСІЙСЬКОЇ АМБАСАДИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, столиця Японії, 6. жовтня. — Російський амбасадор М. Крупенський, іменований ще за давнього російського правительства, замкнув свою діяльність. Се мало статись з приводу переговорів Японії з сибірським (соціялістичним) правительством, яке наміряє вислати до Японії неурядове представництво.

В Японії останеться тільки неурядово член давньої російської амбасади Апріксов.

НІМЕЧЧИНА МАЄ ДОСТАВИТИ ФРАНЦІЇ БУДІВЕЛЬНОГО МАТЕРІЯЛУ ЗА 7 БІЛЬОНІВ ЗОЛОТИХ МАРОК.

ВІЗБАДЕН, Німеччина, 6. жовтня. — Нині підписали тут французький міністер увільнених областий, Люї Лютер, і німецький міністер відбудови, Валтер Ратенав, умову, на основі якої німецьке правительство має доставити Франції протягом трох літ будівельного матеріялу вартости 7.000,000.000 золотих марок.

МІКАДО ТЯЖКО ХОРИЙ УМОВО І ФІЗИЧНО.

ТОКІО, столиця Японії, 6. жовтня. — Урядове звідомлення сповіщає, що мікадо (цісар) Йошіг'то, котрого недуга викликувала занепокоєння в Японії, чується ще гірше. В звідомленню говориться, що стан його здоровля є дуже злий.

В цісарському домі заявляють, що мікадо занепав фізично й умово. Є признаки його тяжкої умової недуги, хотяй вже від часу коронації він нездужав і умово і фізично.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і загранцею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОДИН З НАСЛІДКІВ БЕЗРОБІТТЯ.

Знатоки суспільного господарства на конференції для справи безробіття, що тепер відбувається у Вашінгтоні, обчислили втрати, які американські робітники поносять через своє невольне неробство.

Після сього обчислення робітники Злучених Держав стратили за час від початку липня 1920. року по день 15. вересня сього року 6,500,000,000 долярів на своїй заплаті. Подаючи до відома сі великі числа, знатоки кажуть, що обчислення опираються не на найвисшу заплату, яку в тім часі робітники побирали, але на нормальну, пересічну. Значить в обчисленнях ледво чи є яка пересада.

Річ ясна, що втрата такої велитенської суми американським робітництвом мусіла відбитися болючо на уровенню його життя. Робітники мусіли вирečися неодної річи, до якої вони привикли і яку вони уважають за просту житеву необхідність. Та не лише на робітниках відбилося безробіттє. Коли населеннє краю втратило півсема міліярда долярів в своїх приходах, то значить, що о стільки зменчилася сила купча сього населення. Коли робітники не можуть купити товарів на цілих півсема міліярда долярів, то й купці не можуть продати своїх товарів на таку суму. Значить, безробіттє відбитися мусить на цілій суспільности.

Ось чому не лише робітники, але й усі суспільні верстви вижидають від вашінгтонської конференції не лише цифр і обчислень, але й дійсної праці і справжньої заради на безробіттє.

ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКА ЗГОДА.

Вже й Варшава доносить півофіціяльно, що непорозуміннє межи польським та московським урядом за виконанне риського договору полагоджене.

Подробиць сеї полагоди ще нема, і не знати, чи вони будуть коли оголошені, бо в тім договорі певно є тайні точки, яких ні одна ні друга сторона не хоче допустити до відома своїх народів. Зі загальних донесень виходить, що справа порозуміння прибрала вид нової умови межи московськими комісарами та польськими міністрами. Умова говорить про виконаннє точок риського договору. Росія на основі сього договору зобовязується почати без дальшої проволоки відсилати Польщі ріжні твори штуки, предмети промислу і таке инче, зрабоване Росією від поділу Польщі аж до послідної московсько-польської війни під большевиками. Росія має уже сими днями почати відсилати до Польщі дзвони та фабричну машинерію, забрану з польської території підчас підвороту московських війск перед німецьким наступом. Російські комісарі обіцяли дати вигідне мешканне в Москві польській комісії, яка має переводити сю пересилку річий до Польщі. Росія має незадовго почати віддавати свої довги Польщі і за два тижні має зложити другу залеглу рату на російське золото, яке мало бути заплачене Польщі на основі риського договору. Правда, Росія не має золота, і тому Польща згодилася приняти вартість сього золота в сирівцях. Очивидно, Росія і сирівців не має, хиба що нарабує їх на Україні.

МІЛЮКОВ ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

Відомий російський історик, учений і політик Павло Мілюков незабаром їде до Америки, щоб виголосити там серію публичних відчитів про Росію.

Американські Українці повинні звернути деяку увагу на приїзд Мілюкова. Свого часу Мілюков був завзятим ворогом українського руху. Під час війни він виступив у петербурській часописи „Реч", яка виходила під його редакцією, з обурюючими наклепами на „Союз Визволення України", обвинувачуючи його в державній зраді супроти Росії, в шпіонстві на користь Німеччини та Австрії й в усяких инших гріхах. Ті обвинувачення повели до того, що антиукраїнський терор царського уряду став ще гострійшим і брутальнійшим. Багато Українців було тоді заарештовано й заслано.

Вже будучи тепер в Европі на еміґрації, Мілюков не облишив своєї протиукраїнської пропаґанди. В своїй „Історії Російської Революції", яка нещодавно вийшла з друку, він знов повторює свої старі наклепи на український рух, слово в слово переказуючи тут свої доноси з „Речі" на „Союз Визволення України".

Останніми часами Мілюков мав ніби-то змінити свою орієнтацію що до української справи. Заслужена й віригідна особа, яка що-йно прибула з Парижу, переказує, що вона мала побаченне з Мілюковим, причім той заявив, що він тепер визнає право українського народу на національне й політичне самовизначенне. Мілюков навіть згодився вступити в переговори з тими українськими орґанізаціями, ЯКІ СТОЯТЬ ЗА ФЕДЕРАЦІЄЮ З РОСІЄЮ, щоб порозумітися з ними що до спільної акції проти большевиків.

Од повного нехтування української справи до федерації — це вже крок досить поважний. Та ніколи Україна не забуде Мілюкову тої шкоди, яку вона досі мала від його писань і політики. Було-б дуже добре, коли-б американські Українці при нагоді йому про це нагадали.

Радянин.

З ДІЯЛЬНОСТИ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРА У.Н.Р.

(Від власного кореспондента).

Державний Центр. У. Н. Р. — се назва, яка принялася на означенне уряду головного отамана Петлюри в тих українських кругах, які стоять на становищи, що сей уряд є законною владою України.

Від коли Польща ратифікувала риський договір, яким зобовязалася не визнавати уряду Петлюри й не давати йому ніякої помочи, становище Державного Центра У. Н. Р. стало дуже важке. Урядовці без плати; жовніри в таборах інтернованих; загал Українців, який з своїм урядом сторонився перед большевиками до Польщі; в страшній нужді і під поліційним доглядом польських „союзників"...

Ще недавно Державний Центр У. Н. Р. складався з Ради Республики, в якій були зібрані представники партій і яка мала бути законодатно-репрезентаційним орґаном, і з кабінету.

Одначе Рада Республики розлетілася: партії розсварилися тай розійшлися, — явище, яке часто трапляється на політичній еміґрації.

А кабінет не виходить з кріз. Все хтось уступає і треба творити новий кабінет.

Тепер власне утворено кабінет під проводом Пилипчука. Переважають у нім діячі з партії народніх республиканців, невеличкої ґрупи інтеліґентів, яка партійно сформувалася вже в часи розпаду. В сих днях один з членів кабінету в розмові зі співробітником Українського Пресового Бюра дуже розхвалив кабінет Пилипчука, назвав його „кабінетом повороту на Україну", себто, що власне сей кабінет поведе справу так, що Державний Центр У. Н. Р. верне на Україну, а всі попередні кабінети вилаяв. Політичного розуму й серіозности в сій хвальбі годі доглянути.

* * *

Хоч як слабий Державний Центр У. Н. Р., а одначе большевикам таки дуже залежить на тім, щоб він зовсім зник. Недавно оголосили вони, що Петлюра годиться зліквідувати свій уряд і визнати радянське правительство України.

Сю відомість, яка мала піти з того, що в Берліні хтось з Петлюрівських кругів мав мати якісь приватні політичні розмови з большевицьким амбасадором Коппом, Українське Пресове Бюро урядово заперечило.

Варшавська „Українська Трибуна", дневник, який підпирає Державний Центр У. Н. Р., помістив з сього приводу отсей поклик:

„Провокатори - большевики розліплюють усюди на Україні плякати та пишуть у своїх ґазетах, ніби С. Петлюра і весь уряд Української Народньої Республики пішов на згоду з ними і навіть капітулював перед совітами, передався під їх владу.

Се нахабна брехня, яку большевики розповсюджують, щоб обдурити народ український, припинити повстання й зібрати продналог*) з одурених селян.

Уряд Української Народньої Республики ніколи на згоду з московськими комуністами, ворогами українського народу, не йшов і не піде.

Незабаром усі вони будуть знищені й до українського народу повернеться рідна національна влада. Вона зараз примушена оставатися на чужині, але ні на одну хвильку не забуває про свій обовязок допомогти визволенню рідної України від московських окупантів і робить для сеї мети все, що в її силах".

* * *

Вороже, жорстоке відношенне Польщі до Державного Центра У. Н. Р. і взагалі до всіх Українців, які з ним до Польщі прибули, і з окрема ворожа польонізаційна політика на тих українських землях, які Державний Центр У. Н. Р., а опісля риський договір признав Польщі, — се відношенне Польщі спричинила зміну настроїв до Польщі в українських кругах.

Про се я вже писав з приводу роковин побіди Польщі над большевиками, побіди, до якої причинилися й українські війска.

В „Українській Трибуні" (ч. 70) в статті „Креси й окраїни" автор статті М. Олександрович різко дорікає Польщі, що вона в риськім договорі зрадила Україну коштом порозуміння з Росією, а також веде польонізаційну політику на українських землях.

„Минулого року — пише він — українські та польські війска досягнули улби столиці України, а сьогодня польська політика на „кресах" і безліч других фактів ніби суперечать торічним відносинам.

„Ми на прикладах минулого стверджуємо, що тільки дружні відносини поміж Польщею, Литвою, Білорусю та Україною могли би ґарантувати польську державу на її східних кордонах...

„В противнім разі, коли-б Польща ступила рішуче на шлях неґації суверенної України, — а риський мировий договір можна розглядати як спробу в сьому напрямі, сучасну-ж політику на „кресах" та инші факти як певний покажчик таких тенденцій, — українські патріоти знайдуть можливість і засоби, жертвуючи деякими ідеалами, особливо при цілком инших завтрішніх обставинах, досягнути принаймні одного зі своїх завдань.

„Ми з болем у серці і великою душевною трівогою висловлюємо сі думки. Але не можемо спокійно дивитися на те, як поневіряються українські урядовці і збігці, ще вчерашні польські спільники та як господарює польська влада на „кресах". Одно з двох може бути: або дружні відносини, а тоді усунення всего того, про що ми згадували, — або продовженнє сучасних відносин, а тоді можливість нових комбінацій на сході Европи".

Сі слова свідчать, що наші Придніпрянські брати зачинають пізнавати, що таке польські „союзники".

Видно, Польща вже їм добре надоїла, коли в них родяться думки, як наведені висше. Сі думки висловлені дуже обережно й неясно, але не можна їх инакше розуміти, як тільки так, що українські патріоти готові шукати зближення з Москвою.

* * *

Про потреби порозуміння з деякими московськими ґрупами пише той сам М. Олександрович в „Українській Трибуні" (ч. 103) в статті „Еміґрація й Україна". Автор виходить з того, що большевицька влада на Україні незабаром упаде, і пише:

„Ми знаємо, що частина українського громадянства (на еміґрації) досить поверхово ставиться до нашої будучности, уявляючи собі можливість досить легкого і скорого захоплення влади на Україні в свої руки, маючи на увазі загибіль большевицького панування, — а забуває, що нашою метою не захопленнє влади, а утворенне Суверенної держави...

„Отже нам мало увільнити Україну від ольшевицької окупації, нам треба ще оборонити її від нової інвазії з московського боку, щоб не повторювати старих помилок...

„Я маю на увазі **необхідність деякого порозуміння з тою частиною московської демократії**, що активно бореться проти реставраційних плянів монархістів та висловилася за фактичне визнання новоутворених держав, відмовившися збройною силою приневолювати їх вступати в „федерацію" з Росією. Ми певні, що договоритися з сею демократією хоч і не можна цілком, але все-ж дедечого, як наприклад спільна боротьба проти монархістів та реакціонерів, а також зобовязанне не розпочинати військової боротьби поміж Україною й Московщиною, як що до влади там прийдуть демократи-республиканці, безперечно можливо.

„Фактично на сей шлях вже і став державний центр, заключивши певну угоду з ґрупою Савінкова. Не вважаю шкідливим для України подібне порозуміннє і з иншими ширшими московськими ґрупами, що усунуло би і деякий антаґонізм на Україні.

„Декому сам факт переговорів з Росіянами може показатися незрозумілим, а може навіть зрадою. Ми-ж тої гадки, що при всяких умовах нам доведеться сусідити з Московщиною і треба уникати непотрібної ворожнечі, як що можна з людьми до чогось хоч тимчасово договоритися, не поступаючися принципам суверенности України.

„Був час, коли чимало Українців не вірило в можливість якогось порозуміння з Польщею, а тимчасом се сталося, хоч дуже велика частина польського суспільства і вороже ставиться до ідеї української державности. Так може бути і в наших відносинах з Москалями".

Не входячи в оцінку висше наведених уваг, а тільки нотуючи їх для характеристики політичних настроїв кругом Державного Центра У. Н. Р., завважу тільки одно: Хорони Боже наших Придніпрянських братів ще від такого самого „порозуміння" з Москвою, яке вони зробили з Польщею!

* * *

Як видно ті українські політичні круги, які гуртуються коло Державного Центра У. Н. Р., покладають тепер усі свої надії на те, що большевицька влада на Україні незабаром уже впаде і „до українського народу повернеться рідна національна влада".

Говорити про надії на упадок большевиків не входить в рами сеї статті.

Та допустивши, що вони впадуть, треба завважити, що поставити тоді національну владу на Україні не така просто річ. Та „рідна національна влада", яка збирається вертати на Україну, себто Державний Центр У. Н. Р., має стільки політичних противників і ріжними політичними актами так себе здискредитувала, що коли вона думає вертати на Україну як „рідна національна влада", якої має слухати весь український нарід, то се задача понад її сили. Була би се не національна влада, утворена з волі народу, а якась диктатура, при тім диктатура слаба і нездібна. Тому всі ті українські політичні круги, які покладають надії на упадок большевиків, повинні подумати про **орґанізацію національної влади на самій Україні**, влади, опертої на як найширших народніх масах українського народу.

Бо коли навіть приняти, що Державний Центр У. Н. Р. добрий на політичній еміґрації, то до сповнення тих задач, які мусіла би сповнити національна влада на Україні на випадок упадку большевиків, він не надається.

Гайдельберґ, 7. вересня, 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

*) Продовольственний налог" — податок в збіжу і взагалі харчах.

КУПУЙТЕ І ШИРІТЬ
„КРОВАВУ КНИГУ"
в котрій Уряд Західно-Української Народної Републики подає частинний звіт з точними датами, ляцького звірства і насильства на землях галицької України.
ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.
Для поширення інформацій межи Американців і чужинців про ляцьку самоволю, маємо таку саму книжку і по тій самій ціні в англійській мові.
Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЧИ ЗНАЄТЕ
ЯК СТАРИЙ КРАЙ
БОРЕТЬСЯ З ЛЯХАМИ?
А САМЕ ТАК:
Ляхи присудили наших робітників та урядовців, наші вдови та сироти на голодову смерть і позбавили їх кусника хліба.
Ляхи позамикали українські школи і присудили наш нарід на вічну темноту.
А НАШ НАРІД В СТАРІМ КРАЮ НАЛОЖИВ САМ НА СЕБЕ НАРОДНИЙ ПОДАТОК.
А САМЕ:
Селянин дає кварту збіжа від кожного морга поля.
Швець пару чобіт.
Кравець одно одіння.
Коваль оден плуг, а інший дає гріш.
І ТИМ РАТУЄ СВОЇХ БРАТІВ ТА СЕСТЕР ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ, А ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ БУДУЄ ВЛАСНІ, УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ.
Який-же податок зложили Ви на визвольну боротьбу нашого народа?
Чи Ви вже купили Бонд Позички Національної Оборони?
Коли ні, так:
Виповніть цю картку і вишліть її враз з грішми (мони-ордером або чеком) еще нині.

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA, Dept. 2.
1901 Columbia Road, N. W. Washington, D. C.
П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $....00, словами .... долярів як позичку Галицькій Державі. Гроші ці мають бути вжиті Галицьким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на борбу за визволення Галичини зпід польського панування. Бонд (запис довжний) прошу прислати мені на такий адрес:
____
____
____

ПОЛОЖЕННЄ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

(Розмова з державним секретарем для закордонних справ Д-ром Костем Левицьким).

Віденська ґазета „Наєс Вінер Журналь" принесла в однім з останніх чисел розмову з Д-ром Костем Левицьким. Наш діяч висказав такі думки про галицьку справу:

„Після розвалу Австрії проголошено на основі права самовизначення народів в листопаді 1918 р. західно-українську державу. У Львові відбулися установчі збори Національної Ради, до якої належало 250 членів. Іменовано державних секретарів та зорґанізовано у Сх. Галичині армію після того, як останній австрійський намісник ґраф Гуйн був примушений передати сладу.

Зі своїм населеннєм в числі 5,450.000 та земельним простором у скількости 55.000 квадратових кільометрів, — зі Львовом як головним містом має Західна Україна всі дані до того, щоб істнувати як самостійна держава. Земля, славна своїм подільським чорноземом, незвичайно врожайна, карпатський хребет має нафтові джерела довгі на 300, а широкі на 50 кільометрів, через що Західна Україна — третя з ряду нафтова полоса в цілім світі. Крім того є в нас джерела соли та як спеціяльний дар природи — калі. Все те виексплоатовано досі в дуже малім розмірі, нафту нпр. навіть в одній десятій ні, дровяна й вуглева продукція, плеканнє худоби, управа збіжа та инших продуктів отвирають в Західній Україні види на видатний господарський розцвіт, а й промисл, хоч покищо мало розвинений, може вкупі з упромисловленнєм селянського господарства діждатися гарної будучности. До того має Зах. Україна дуже розвинену управу тютюну та три його великі фабрики у Винниках, Монастирисках та в Заболотові.

Протягом девятьох місяців, починаючи з листопадом 1918 р., була Зах. Україна самостійна та вела як така цілий час війну з Польщею. Після того слідувала на основі рішення Найвисшої Ради окупація Сх. Галичини польськими військами. Це сталося всупереч виразним постановам сен-жерменського мирового договору з 10. вересня 1919 р. та всупереч праву самовизначення народів, запорученого вже формулою Вільсона. Отся державно-правна аномалія довела в Зах. Україні фактично до анархії. З нашого боку запоручили ми бути і Найвищій Раді й Раді Амбасадорів повну готовість удержати сконсолідовані відносини. Ми, Українці, без огляду на те, що творимо 70% цілого населення, зовсім не задумуємо здавлювати національних меншостий, Поляків (14%), Жидів 12%) та Німців (2%). Всі три головні народи мають бути приватно і прилюдно рівноуправнені, мають собі на основі ключа населення вибирати парляментарне заступництво та відповідно до нього мають бути заступлені як в урядах так і в школах.

Найвища Рада не може забувати цього, що ми під кормигою польської окупації. Якщо ця остання була проголошена з огляду на більшевицьку небезпеку, то цеї причини тепер вже нема, а зрештою ми почуваємо в собі доволі сили, щоб самостійно оборонитися. Що-до сусідніх держав, зокрема ж чехо-словацької, то в нас щира воля удержати з усіми щонайкращі зносини. Вільна Сх. Галичина покликана до того, щоб як невтральна держава була коритарем між Росією й Україною з одної, Чехословаччиною, Австрією та Італією з другої сторони та набрати отсим значіння як держава транзітова. Ми очікуємо тому від Найвищої Ради нового визнання нашої самстійности, яка не повинна бути довше оспорювана".

CUNARD-ANCHOR
Найбільші, найскорші кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. Місцеві агенти є у місті або в сусідстві.
ДО УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ, ЛИТВИ І ПРИБАЛТІЙСЬКИХ КРАЇВ ЧЕРЕЗ ГАМБУРҐ.
SAXONIA ....29. жовтня
Кабіна $145.00. III. кляса $100.00. Такса $5.00
ЧЕРЕЗ CHERBOURG, SOUTHAMPTON, LIVERPOOL і GLASGOW:
COLUMBIA ....8. жовтня
CARMANIA ....11. жовтня
SCYTHIA ....13. жовтня
BERENGARIA ....20. жовтня
Через Англію або Гамбурґ до Данціґу $110.00; Лібави $120.00; Гамбурґа $100.00. Такса $5.00.

ДОПИСИ

ПІТСБУРҐ, ПА.

Соромний арешт двох комісарів Лейби Троцького.

Подія, яка недавно тому лучилася в Пітсбурґу, не була оголошена в українських часописях в Америці, тому я рад би дуже поділитися з читаючим українським загалом в Америці сею „барз ладною" новинкою.

Зараз по проголошенню державної галицької позички в Америці цілий штаб Лейби Троцького в Пітсбурґу (зложений з 10 осіб) зачав ворушитися. Він скликав пару разів довірочні збори в церкві пана Хуленди, а приватних мітінґів уличних попід шторами Янкля й Іцка було безліч. Як припадково чоловік вийшов на прохід на улицю, то під сими жидівськими шторами аж роїлося від наших людий, бо було, знаєте, чого... Одні приходили насміятись і закпити з поганих найнятих, другі сторонники Лейби Троцького, на аґітацію.

Найголовнійшу ролю в сім штабі відгравав адютант Скірка. Він кождого вечера мусів мати бодай одногодинну промову з діяльности Лейби Троцького. Нераз аж піна йому скакала з розпалу за ідеєю Лейби.

Одного разу вечером згаданий адютант Скірка виголосив дуже цікавий реферат. Між иншим він говорив так: „Я колись жив у тьмі і слухав пустого попівського базікання. Але тоді я ще був куратором в церкві. Однак пізнійше я побачив, що се все гумбуґ, і я більше там не хочу належати. Я тепер переконався, що нема ніде правди, тілько на радянській Україні. Там є одинока правда на світі. І від того часу я завів і в моїй хаті інакший порядок. Всі святі образи, які моя жінка по весіллю навішала в хаті, я поскидав на підлогу і подоптав ногами. Так зволочі треба! Чого має задармо висіти в моїй хаті? Нехай висить той, що добро для нашого народу несе. І повісив я Троцького.

„Або знов дехто каже, що якийсь бог є! А де він є? Чому я його не виджу? Чому я з ним не здибаюсь? Ой, коби так здибатися, то я би йому дав! Які він порядки завів у Галичині?! Чому Галичина не належить до Росії?! Але що там і говорити. Я кажу, що бога нема — і шлюс! Бо як би він був, а ще такий сильний, як його представляють, то він уже давно прилучив би був Галичину до радянської України. Але його нема, і фертіґ!"

По сім адютант Скірка зачав говорити за бонди. Він мовив: „Бондів панам захотілось, аби ваші гроші пропивали по готелях та розтрачували вашу кервавицю. А дулю їм під ніс, і шлюс! Я від себе пропоную, щоби ми, товариші, коло шопи (себто церкви) роздали розкидки, які прийшли від редакції „Щоденних Вістий", яко осторогу проти ґалицьких бондів".

На сю пропозицію всі большевики однодушно згодились.

Неділя, 4. вересня. Сонце викотилося зза гори, а мраки, які розстелилися були по землі, геть пощезали. Гарна погода. Дзвони роздали приємний гармонійний звук зі всіх церков в окрузі, скликуючи людий на велику Службу. Люди сходяться гуртками і йдуть у церкву помолитися Богу. Служба Божа зачалась. Хор виспівує в порядку церковні мельодійні пісні, аж за серце хапає. Гарно!

По Службі виходять люди з церкви. Перед церквою повна площа людий; гуторять одні з другими. Вмить зявляється один комісар, Гірняк, з великим пакунком під пахою. Комісар Гірняк розвинув пакунок і — до роботи! Роздає відозви проти галицької позички.

Куратори церковні зрозуміли справу і заказують йому роздавати сі відозви під церквою. Комісар Гірняк опирається кураторам і хоче роздавати дальше. Зачалося мале непорозуміннє. Люди чимраз більше обступають кураторів і комісара Гірняка. В тім оден куратор відбіг пильно в иншу сторону. Суперечка йде дальше. Аж тут зявляється полісман. Йому вчасти представили справу і він, не чекаючи дальше, „задротував" по віз, який по кількох хвилях закотився під церкву. Комісара Гірняка сейчас всаджено на віз, враз з його відозвами, та ще штовхнено його в плечі зі словами: „Ю (ти) большевік!"

Комісар Гірняк, у великій параді з палками над головою, відїхав. Товпа церковного народу помалу зачала розходитись, та ще не розійшлася, як тойсамий віз за пару хвиль чвалає назад, але вже не під церкву, а в сторону головної комісарської кватири. Віз навантажений полісменами. Товпа, яка ще не розійшлася зпід церкви, жене просто за возом. Поліція розталювалась: одні до штору Лейби, а другі на перший поверх до помешкання головного комісара Р. Семчука. Люди вичікують нетерпеливо, що се має бути. Зі всіх сторін напливає щораз більше народу; одні другим через голови заглядають. Аж тут цікавим людям представляється дивний вид. Поліція, засапавшись, тащить куфри з першого поверха. По чотирох полісменів почіпалося до одного куфра. Оден вже на возі, дальше несуть другий, опісля ще три валізи, і все кладуть на віз. Вертаються назад. По недовгім часі виходять, але вже не з куфрами, а з найстаршим комісаром Лейби Троцького, Р. Семчуком. Іде сей найстарший комісар в асистенції поліції, яка просто втащила його на віз. Віз, набитий комісарами Троцького і їх літературою в куфрах, рушив до відїзду.

Поліція на своїй лісті мала імя ще одного комісара, який мешкав разом з головним комісаром Семчуком, але що його тоді не було в кватирі, то вона за ним і досі пошукує. Згаданий комісар (дітько знає його імя!), довідавшися, що в кватирі комісарів поліція зробила трус, дав ногам знати і щез! Навіть, сарака, відрікся своїх 500 долярів, що були в однім з тих куфрів, які поліція забрала. Сі гроші є тепер у поліційнім бюрі.

Люди зачали розходитися домів зі словами: „От так треба їм було вже давно зробити!"

Так закінчилася неділя 4. вересня — неділя большевицької сваволі в Пітсбурґу.

На другий день рано, о 7-мій годині, зійшлася вся большевицька зграя, як також цікаві парафіяни, коло поліційного дому на Савт Сайд. Чекали на якийсь „кейз". Однак кейзу жадного не було. Адютант Скірка хотів тих двох комісарів „бейлувати". Поліція „бейлу" (запоруки) не приняла, а арештованих комісарів відставила до головної міської вязниці.

Комісарі сиділи около два тижні. А що пан Хуленда за сим дуже побивався (бо се-ж вчасти його парохіяни), то під якимось тайним услівєм випущено їх на волю. Ходить чутка, що вони мали зголошуватись до поліційного уряду що місяця і здавати рапорти зі свого життя.

По випущенню їх з вязниці комісарі Семчук і Гірняк дали ногам знати і, як поголоска ходить, опинилися аж у Бофало. Відтам старшина комісарів надіслала сюди якогось нового комісара, під іменем Кульчицький, котрий уже тут вештається і хоче робити віче. Дай йому, Боже, щоби се зробив, то буде мати таку параду, як і його попередники. Щасть Боже! Скорше дійдемо до ціли.

Хуленда знов шкробається в потилицю, бо втратив двох вірних своєї церкви; а може і поліційний уряд криво дивиться на него, бо подібно на його слово він випустив з вязниці двох опришків Троцького.

Тепер, як вийдеш на улицю, то аж любо перейти. Жадна большевицька зволоч не заваджає тобі на сайдвоку (хіднику) при згаданих шторах. А то бувало ані не перейдеш через сайдвок.

Адютант Скірка присів хвоста, бо боїться, щоби часом його праперти не були сконфісковані. Взагалі, вся большевицька драна зникла з лиця землі в Пітсбургу. І зі світчкою тепер її не віднайдеш!

Прийшов наказ від поліції, щоби пильно виявлювати всяку большевицьку кириню, а кринники будуть сейчас арештовані.

Позбувшися всякої большевицької зволочі, пітсбурська громада — як є чутка — задумує устроїти велике віче в справі галицької позички. Дай Боже, щоби вже раз наші Пітсбурщани відчули вагу визволення Галичини. Дай Боже, щоб се віче удалось і щоби кождий Українець зрозумів, що він нічим ще не причинився до визвольного руху Галичини. Наші браття в Галичині найдорозше життє віддавали, по тюрмах сиділи, по чужих державах на вигнанню скитаються. А за що се? Чи за себе самих? Ні! Се за тебе і для тебе, український народе, та для твоєї рідної країни.

А що Ви, люди добрі, зробили для визволення рідного краю?

Подумайте добре над сим питаннем!

Дедьо.

—o—

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Пробудімся і подружімся!

Читаєш часопись „Свободу" і душа в тобі росте, що наш нарід починає будитися до життя, береться до народної роботи і пізнає, хто йому приятель, а хто ворог.

Будишся, український народе, клич розпуки будить твою сплячу совість, а плач, стогін, голод і побої ляцько-татарських нагайок торгають твоїми нервами. Ти не даєш сьому вірі; не пізнаєш, чи то сон, чи правда. Ой, правда се, правда — гірка правда!

До праці, український хлопе! Піднеси догори свої заспані очи, зложи свій жилавий кулак до бою за волю свого поневоленого брата і гони від себе зрадничу банду хрунів. Та банда червоних хрунів нічого тобі доброго не желає. Та банда Лейбових опришків такий по собі слід лишає, що чесний чоловік аж жахається того. Гляди, український хлопе, на безличність тої плюгавої банди, як вона безчестить твоє славне імя козацьке, як ругається з твого гимну найдорозшого. Та банда лайдацька плює на прапор твоїх предків. Чуєш, український хлопе? Плює на твій народний прапор, а ти мовчиш! Ти тому Іродови з чортівським серцем позволяєш плювати в твої заспані очи. Де твоя совість? Де твоя честь? Збуди свою любов до свого поневоленого брата, збуди свою совість, а тоді гримнеш до тих діяволів песячих: Іди проч, проклятий вороже мого славного козацького роду! Іди, най твоя постать песяча не дише коло мене і не важся слова промовити до мене своїм собачим писком! Ні ти, ні цебуля, ні Троцький не зашкодять мому братови!

Дорогі Браття і Сестри! Бережіть свою Неньку Україну та поможіть їй морально й матеріяльно, бо то Ваша надія. Та Ваша славна Ненька сотки років кличе: „Діти дорогі! Любіться межи собою, працюйте згідно, а Бог поблагословить ваші наміри. Тоді ви дійдете до мети і збудуєте свою кріпку державу".

А ни ми слухали тої просьби? Детам! Далеко нам до єдности і згоди, ой далеко! Чесні Українці щиро і совісно ціле своє життє на народній ниві працювали, а прокляті хруні всю ту роботу нищили. За кавалок смердячої ковбаси хрунь дав свій голос при виборах на ката Мацея, мовляв: добрий пан; дав ковбаси за голос. А він не знав, сарака, що та ковбаса то ярмо на його шию; не знав у своїй глупоті, що та ковбаса запряже його в шлию до панського пятискибового плуга!

От така то політика наших яничарів. В них своє — вороже, а чуже — золоте.

Дорогі Браття і Сестри, Українці й Українки! Ми того дігтю смердячого, того погнояща заповітреного маємо досить тут у Мінеаполіс. Як зачнуть на улици дискусію провадити, то аж блювати хочеться. Зачнуть від Петрушевича і від позички, потім переходять на церкву, на святу Варвару і на студентів, а кінчать аж на самому Богови. Тут ми маємо таких чотирох головачів, політикерів від „муншайну". Оден з них до Українського Народного Комітету їздив, яко „крайс пурец" делеґат до Ню Йорку на збори, а трох инших кирилників каламутять церквою. Священик через них не втримається на парохії. Одним словом: вони зробили мінеапольську парохію трупарнею. А тепер ті чотири яничари разом з червоною бандою поборюють нашу Національну Позичку.

Опамятайтеся, зрадники, бо суд над вами буде! Ганьба вам, яничари!

Най жиє Позичка Свободи! Най жиє Петрушевич! Най жиє Ненька Україна!

Парафіянин.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Міряйте всіх одною міркою!

В ч. 223 „Щоденних" нотує тов. „Спарк" свою бесіду з „Безпартійним", в котрій то бесіді говориться про піддержку комуністами національного визволення Ірляндії, Індії та инших поневолених країв.

Тов. „Спарк", намагаючись побити свого противника, наводить також і бесіду „Безпартійного", з котрого виводів може кождий здорово думаючий розібрати, що арґументи „Безпартійного" є так влучні і так різко ребром поставлені, що „Спарк", хоть і сам секретарював цій бесіді, не спромігся на більше вдоволяючу відповідь, як ту, що „ірляндський рух ми попираємо, бо Де Валера там на місці, в Ірляндії; а Петрушевича не попираємо, бо він на еміґрації, у Відни".

Злишним тут є розбирати цей факт, що Де Валера лише недавно тому виїхав до свого рідного краю, і то аж тоді, як підготував під свій виїзд здоровий ґрунт під ногами тут в Америці, бо про це всім відомо; я хочу лише замітити, а зглядно пригадати тов. „Спаркови" час і відношеннє большевиків до українсько-галицького визволення тоді, як боротьба за це визволеннє зводилася таки в самій Галичині, і котра також велася на барикадах, як тепер ведеться в Ірляндії.

„Спарк" говорить, що ірляндське визволеннє комуністи повинні попирати всіми силами, бо так їм наказує їхня програма і заповідь Карла Маркса та Енґельса. Допустім, що воно так справді є. А чи большевики не мали своєї програми тоді, коли велася війна на смерть і життє українського народу з польською шляхтою? Мали, і якось ні до тої програми, ні до голосу Маркса прислухуватися не хотіли.

В своїй бесіді з „Безпартійним" тов. „Спарк" наводить уступ з Карла Маркса де говориться, що **„Комуністи скрізь підпирають кождий революційний рух проти істнуючого ладу"**. Отжеж з цего можна би вносити, що русскі (московські) большевики, і за ними їх „бренчі" в Америці, читали ці слова Маркса ще до того часу, заки почалася польсько-українська війна; а колиж так, то чому тої боротьби не поперли вони так, як тепер попирають в Ірляндії та Індіях? Чейже Маркс і Енґельс не зазначили в своїх писаннях, що Ірляндців треба попирати в їхніх визвольних змаганнях, бо там на чолі буде стояти Де Валера, а Українців ні, бо в них веде провід Петрушевич.

А ще дуже свіже в нас те, що писалося в органі наших большевиків. А писалося воно більше-менше так: Кров під Львовом ллється не за інтереси пролетаріяту, але за інтереси української інтеліґенції та її буржуазії.

Хотяй ця боротьба провадилась — як вони говорили — за інтереси української інтеліґенції, то всеж вона провадилась і проти заборчости Польщі та проти хижацького імперіялізму шляхти, що можна назвати революційним рухом проти істнуючого національного гнету.

Чому большевики не подивилися до Карла Маркса і не пішли за його голосом?...

Говорилося в їхніх ґазетах, — як ми вже згадали — що в Галичині велася боротьба за інтереси української буржуазії. А чи можна поспитати, за чиї інтереси ллється тепер кров Ірляндців, котрих большевики рекомендують попирати? Чи може Ірляндці боряться за діло пролетаріяту?

Таж, як знаємо, одні націоналісти і другі такісамі; одні проливають свою кров за національне визволеннє зпід Анґлії, а другі — зпід Польщі. Чомуж тут робити ріжницю і одним признавати, що це революційне діло, а другим, і ще до того своїм, цего признання відмовляти? Чи це мається називати справедливо й льоґічно, тов. „Спарк"? Хиба що ні!

Не треба також нашим большевикам встидатися за це, що це не справедливо і не льоґічно так поступати. Але треба чесно признатися, що відносно українського національного питання вони помилилися, або що не зрозуміли добре толковання Маркса по національнім питанню; а за це хиба ніхто на них каменем не кине.

Іскра.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

І Запорожці не позаду.

На зборах, які відбулися 11. вересня б. р., тутешнє товариство „Запорожська Січ", відділ 317 У. Н. Союза, ухвалило виасиґнувати зі своєї каси 100 долярів на закупно бонду Української Галицької Републики.

Тут треба замітити, що се є молоде товариство і з малим числом членів, але щодо народної праці в теперішний час то воно може сміло стати в ряди з сотками більших і сильнійших товариств. Старші й поважні члени сего товариства дають поміч своїм браттям і сестрам у старім краю. Від часу наїзду Ляхів на наш рідний край товариство „Запорожська Січ" вислало кільканайцять резолюцій до Вашінґтону і кільканайцять каблеграм до Парижа. Воно висилає поміч своїм родимцям у Галичині, а таксамо і до нашого війська в Чехо-Словаччині.

Хтось цікавий міг би запитатися, чому се товариство, хоч невелике числом членів, так гарно поступає і сповняє свій святий народний обовязок. На се є дуже коротка відповідь: В нашім товаристві є самі свідомі і завзяті Українці з Галичини, котрі відчувають як слід змагання нашого галицького народу в боротьбі з відвічним ворогом Ляхом. А для хрунів, зрадників і тих безштаньків у сім товаристві місця нема! Колись вони тут були і хотіли на своє копито чоботи робити, але чесні люди замкнули їм їх варстат і вони раді не раді пішли онучі продавати. Про них я міг би богато дечого сказати, але жалую дорогого місця в часописи.

А Вам, Товариші Запорожці, честь і слава за се, що йдете рука в руку зі своїми братами і сестрами проти ката Ляха, котрий огнем і мечем нищить нашу батьківщину.

При нагоді товариство „Запорожська Січ" кличе до всіх инших товариств і братств у Сиракюз: Купуйте бонди Галицької Републики, а тим покажете, що любите свій рідний край. Нехай в нашій місцевости не буде ані одної української душі, яка не купила би свого народного бонду!

Хай живе Українська Галицька Република! Хай живе Уряд сеї Републики, на чолі з д-ром Петрушевичем! Хай живе Товариство „Запорожська Січ" в Сиракюз і його свідомі члени!

Член тов. „Зап. Січ"
в Сиракюз.

ЇХ ПРИКМЕТИ УСУНУЛИ РІЖНИЦЮ ЦІНИ НА ЦИГАРЕТКАХ

BEECH NUT CIGARETTES

ХОЧЕШ ЧИ НЕ ХОЧЕШ А МУСИШ ЇХ ЛЮБИТИ!

20 for 15¢ — P. Lorillard Co.

ЗАПІР є великою НЕБЕЗПЕКОЮ

ЯКИЙ ВИКЛИКУЄ ЗА СОБОЮ РІЖНІ ХОРОБИ І ПРИКРІ НЕДОМАГАННЯ:

Запалення сліпої кишки, Забурення печінки, Нестравність, Брак апетиту, Заворот і біль голови, Ґнилий віддих з губи, Нечиста кров, Викиди шкірні як чираки, прищі і т. д. Безсонність, Нервовість, Знеохота до життя.

СЬВІТОВОЇ СЛАВИ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Trade Mark Reg. in U. S. Patent Office. ВИНО ЛІЧНИЧЕ

лічить запір і рівночасно усуває всі ті недомагання які викликує ЗАПІР.

Не уживайте пилі, Не пийте гіркої соли, Не пий так званих „гірких вин", бо викликують страшні корчі жолудкові, по чім в короткім часі знов повертає стара біда, сей страшний ЗАПІР.

Увільніть себе від цих клопотів раз на все. — Купіть ще нині КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ а побачите як добре воно ділає.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ звільнить Вас від запору, додасть Вам здоровля, сили і кріпкости, знова станете веселий, охочий до праці і забави.

ПАМЯТАЙТЕ, що ми звертаємо гроші, хто докаже, що КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ не є таким як пишемо.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ коштує одна бутелька $1.00 4 центи податку. До набутя в аптиках, в складах легких напитків у наших аґентів або прямо у властителів-фабрикантів:

D. WROBLEWSKI & CO., 180 Avenue C, New York, N. Y.

$100 ДО ГАМБУРГУ, Ціни шифкарт подешевіли. До Кракова $104.73, до Львова $106.00. ПАШПОРТ ВИСТАРАЄМОСЬ ЗАДАРМО. Куфри асекуруємо аж до села. Заки виїдете до Ню Йорку возьміть шифкарту до рук, щоби не чекалисьте кілька днів на корабель. Голоситься тільки до п. Л. Коми, упр. UKR. EMIGRATION BUREAU, 603 Carson Street, S. S. Pittsburgh, Pa. (В готели Zoglemanna) $100

КОЛИ ВИБИРАЄТЕСЯ ДО РІДНОГО КРАЮ

так їдьте через свою рідну інституцію АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО, найбільшу українську інституцію того рода в Америці з офісами в Ню Йорку і Філадельфії. Шифкарти на всі лінії і найліпші кораблі. СТАРАННА ОПІКА І ЧЕСНА ОБСЛУГА. Куфри асекуруємо аж на місце в краю. ПАШПОРТИ ВИРОБЛЯЄМО ЛИСТОВНО В КІЛЬКОХ ДНЯХ БЕЗ ЖАДНИХ КЛОПОТІВ. Ми вам порадимо як ви можете вернутися назад до Америки і виробимо вам потрібні документи даром. В кождій справі як: пересилка грошей; спроваджения родини і полагоджуванє старокраєвих або американських справ приходіть або пишіть до:

Ціни шифкарт до Львова: $99, $106 і $114

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 East 6th Street, NEW YORK, N. Y. — 322 North 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема ліпшого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголітний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Зважте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Уживаєсь до науки всі найновіші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадьтеся з нами. Офіс отворений і в неділі.

Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.

Для інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. в пол. Пишіть по катальоґи

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

КУПУЙТЕ ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ „БУДЯК"

видаваний у Львові. До продажі є ч. 13 і 14. Поодиноке число 5 цнт. з пересилкою. Пишіть на адресу: "SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НОВИНА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ.

З днем 25. сего місяця отвираємо школу так звану ELECTRICAL BURGLARY ALARM SYSTEM, се є наука обведення електричною системою штору або шапи для забезпечення від злодіїв. Отже спішіться, бо курс триває тілько один місяць. За так короткий час навчитеся доброго і легкого ремесла та станете експертом-механіком.

Просимо зголоситися по близші інформації межи 6. а 10. год. вечер на адресу: 263 AVE. B., 3-тий фльор, ліва рука до фронту, межи 15 а 16 улицею в Ню Йорку. 35-41

$100,00 ДО ГАМБУРҐА $100.00

На найбільших і найшвидших кораблях, в каютах для двох, чотирох і шістьох. Прямо до Гамбурґа.

Ціни шифкарт через Гамбурґ до Перемишля або Львова $106.00. До Тернополя або Станиславова $106.50.

Пашпорти виробляємо в можливо найкоротшім часі.

Як Ви хочете мати добру подорож і заїхати без клопоту зі своїми багажами до дому, звертайтеся сейчас до:

MORRIS ENGEL, Banker, 129 GREENWICH ST., NEW YORK, N. Y.

UNITED AMERICAN LINES INC JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE

НАЙЛІПШЕ ПОЛУЧЕННЄ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЕВРОПИ.

MT. CLINTON - 13. ЖОВТНЯ
MT. CLAY - - 27. ЖОВТНЯ
MT. CARROLL - 10. ПАДОЛ.

Кораблі відїзджають з Ню Йорку з Pier No. 86, North River, при кінци Вест 46-ої ул.

Кабіни в 2, 4. і 6 ліжками на всіх згаданих кораблях. Окремі їдальні, галі для куреня, галі розривок і променадові поклади для ужитку подорожних 3-ої кляси.

[illegible]

New York-Hamburg Direct

39 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ ВЖЕ ТАНЬШІ

До Гамбурга, Бремен, Антверп і Ротердам

ТІЛЬКО 100 дол.

на найлутших поспішно-почтових кораблях з окремими каютами і простою без пересідання. Тому, задумуючі виїхати до старого краю, повинні скористати з так великої нагоди і сейчас собі шифкарту замовити.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ І КРЕВНИХ ДО АМЕРИКИ

Посилаємо гроші до краю по найтаньшім денним курсі і дорученю телеграфічно до 3-ох днів; потою до 3 недль в краєві валюті, як рівнож в АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ.

У ВСІХ СПРАВАХ,

а тутешних як і в старо-краєвих, просимо зголоситись особисто або листовно до:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

НЕБУВАЛА ВИПРОДАЖ СТАРОКРАЄВИХ КНИЖОК

ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ. ЖАДАЙТЕ КАТАЛЬОГА.

СПІШІТЬСЯ З ЗАМОВЛЕННЯМИ.

Ми дістали великий транспорт українських книжок, ріжнородного змісту, виданих в Києві, Львові, Відню і Берліні і зарядженому виродаж по ЗНИЖЕНИХ цінах.

Особливо богатий вибір книжок для дітей. Родичі не пропускайте нагоди а сейчас замовляйте книжки, які виховають ваших дітей на свідомих і добрих синів і дочок будучого громадянства.

За катальогами і з замовленнями звертайтеся:

K. BAHREY,

245 COURT STREET. NEWARK, N. J.

Приймаємо БАНКОВІ ВКЛАДИ. Платимо добрі проценти від Ваших грошей.

ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕВІ до Угорщини і нею занятих територій полагоджуємо по найнизших цінах денного курсу.

ПЕРЕСИЛКИ В ДОЛЯРАХ. Виплачуємо в готівці доляровій відбирателям.

ТИКЕТИ КОРАБЕЛЬНІ продаємо на всі лінії по цінах компанійних.

ЕМІГРАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ і повновласти для спровадження родини переводимо з повною докладністю.

MOKRAY BROTHERS BANKERS

150 Second Street - Passaic, N. J.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанійних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стацийх, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового еміграційного дому, опікуємо ся їх пакунками, котрі на жадання також асекуруємо і перетримуємо їх безплатно у своїм стороджі аж до дня відїзду корабля.

ПАШПОРТИ виставляємо ся зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по денним курсі телеграфічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну гварацію. Після доручення гроший даємо оригінальні посвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджує наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяє совісної поради і дає чесну, скору і певну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Евні і 6-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker

39 Cooper Sq. Dt.U. New York

МЕДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЇЛА

Коли Ви недужі на яку сверблячку недугу, немічні на силах, як маєте ревматизм, нечисту кров, сверблячку тіла, катар жолудка, солітер (надлістник), конвульсії (падучу хоробу), кашель, перестуду, внутрішні болі від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте лік на поріст волосся, вусів, або для усунення веснянок, пофарбования сивого волосся, зроблення лиця гарним або взагалі на всі інші недуги, а хочете мати тавриговану пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а наші знатоки медицини Вам поможуть. Жадайте каталоґ у:

ST. MICHAEL MEDICINE CO., INC.

CARLSTADT, N. J. Dep. D.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

вибирається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 5-го вересня, „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О пашпорти старамось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві краянів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на одним з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker

133 Second Ave., New York, N. Y.

Corner 8th Street

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР МІЄН ПЕРЕБУДУВАВ СВОЄ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

—o—

ОТАВА, 21. вересня. — Премієр Мієн оповістив нині новий склад свого правительства. В зреорганізованім кабінеті є одинайцять нових міністрів. Теперішний склад кабінету є слідуючий:

Премієр і міністер закордонних справ — Артур Мієн.

Міністер зелізниць і каналів — Стюарт (новий).

Міністер торговлі і промислу — Стівенс (новий).

Міністер справедливости — Бенет (новий).

Ґенеральний почтмайстер — Белі (новий).

Державний секретар — Монті (новий).

Міністер здоровля, іміґрації й кольонізації — Едвардс (новий).

Міністер для бувших жовнірів — Меніон (новий).

Міністер цла і акцизи — Бекстер (новий).

Міністер публичних робіт — Мк Корді.

Президент найвисшої ради — Норманд (новий).

Міністер рільництва — Толмі.

Міністер праці — Робертсон.

Міністер мореплавства — Белентайн.

Міністер внутрішних справ — Логід.

Міністер міліції і оборони — Ґотрі.

Міністри без тек — Спині, Кемп, Вилсон (новий), і Бристол (новий).

З кабінету уступив між иншими теперішний представник Канади на зборах Ліґи націй, Догерті, який був міністром справедливости. Премієр Мієн заявив, що Догерті дістане нове високе становище.

Нові міністри сейчас зложили урядові присяги і відбули перше засідане кабінету.

В новім кабінеті Мієн є за крім Принс Едт—Лєв— репрезентовані всі провінції крім Принс Едвар Айленд. Сім міністрів є з Онтеріо, чорити з Квібеку, два з Нової Шкосії, оден з Бронсвик, оден з Манітоби, оден з Саскачевану, два з Алберти і два з Бр. Колюмбії.

ЛИСТ ЛЕНІНА ДО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН З ПРИВОДУ ГОЛОДУ.

Ленін звернувся до українських селян з листом, в якому говориться осьцо:

„Україна має в сьому році обильні жнива. Навпаки, селяни над Волгою переживають голод, якого не було від 1891 р. Надволжанські простори очікують помочі від українських селян. Некай не буде на Україні такого, хто-б не дав своєї надвишки збіжа для голодуючих, які навіть не мають зерна на осінні засіви. Кождий округ богатої України повинен вислати делеґатів над Волгу, щоб пізнати потребу голодуючих і допомогти їм".

„Та, як відомо на Україні не так гарно, як пише Ленін, але голод також зачинає доскулювати вже навіть під зиму.

A. J. Hulay

166 - 7th Avenue

BROOKLYN, N. Y.

Український фотографічний кравець

Phone 1727 South

ПРИЯТЕЛЬ РОБІТНИКА

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Регістр. Уряду Злучених Держав.

Звісний понад 50 років

Ґлядіть за торг. маркою ЯКОРА.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Новий збірник веселих і жартівливих пісень з приспівами до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення посилати до:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

20 East 7th Street, New York, N. Y.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово.

NEW YORK, N. Y.

Зах. Укр. Тов. „Вільність в Америці" в Ню Йорку, Н. Й.

Українська Театральна Дружина

відіграє

драму в 5. діях, Л. Яновської

ПОВЕРНУВ ІЗ СИБІРУ

В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1921 Р.

в Українськім Народнім Домі,

217-19 E. Sixth Street, New York, N.Y.

Початок точно о годині 7-ій вечер.

ВСТУП 75 і 50 ЦЕНТІВ.

На представлення це просимо всіх Родимців з Ню Йорк і околиці. По представленню буде баль, при добірній музиці, тож кождий буде мав нагоду добре забавитись. Як з представлення так і з балю будете всі вдоволені. — КОМІТЕТ. 33-35

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтанше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна. 28цсв

T. J. HRYCEY CO.,

329 S. 4th St.,

PHILADELPHIA, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хиропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить ріжні задавнені хороби так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН.

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street.

Понеділок, середа, четвер, пятниця від 10. рано до 7. веч.

В неділі від 10. до 1.

Нюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок і субота від 2-ої пополудни до 7. вечер.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ

ДОКТОР МЕДИЦИНИ

Лічить особисто з успіхом всякі недуги мущин, женщин і дітий.

Dr. DEUTCH,

229 E. 14th St., New York City.

Тел. Stuyvesant 933.

ДБАЙТЕ ПРО СВОЇ ЗУБИ А ВОНИ БУДУТЬ ДБАТИ ПРО ВАС!

Моя практика обіймає всі роди дентистичної праці. Витягаємо зуби без болю. Застосовує X-Ray. Рухомі зубні містки. Легкі тижневі сплати.

Dr. A. H. CHAIKIN,

293 E. 10th St., New York City

corner Avenue A.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

специяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вчс

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th St., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

DR. M. SMITH

10 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найновіщі електричні апарати

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.

Лічить всі хронічні застрілі слабости мущин і женщин.

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS

110 EAST 16th ST., N. Y.

між Irving Pl. & Union Sq.

Від год. 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. поп.

Д-Р МЕД. Л. ПОДДЕР

З ПЕТРОГРАДА

Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції.

Години офісові: від 8. рано до 8-ої вечер. 05,07

Телефон: Haymarket 3390.

69 CHAMBERS STREET,

BOSTON, MASS.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ СЕЛА ДЕВЯТНИК, ПОВІТ БІБРКА, ГАЛИЧИНА.

(Допись з Ню Йорк, Н. Й.).

Дорогі Земляки!

Сіра доля відбила нас від сімї й рідної країни, та казала глядати щастя на чужині, далеко від родинної стріхи. З жалем і тугою, прощали ми свою вітчину, завидуючи тим, що можуть лишатись в рідній хаті, та вмирати в рідним селі. Та прийшов час, що старий край став завидувати нам, котрим вдалося в час шукати захисту і красшої долі поза межами рідного краю. Прийшло воєнне лихоліття, а з ним всі його наслідки: нужда, голод, пошесть, убийства, тюзми, неволя, і ціле пекло невиносимих мук.

Далека но рідна наша земля, порита днесь стрілецькими ровами, пересякла тай доси не висохла від людської крови; заскороджена кістками братів наших, та засіяна густо могилами. Не висказане горе постигло нашу батьківщину". Сім літ з горою лунає по ній невмолимий ворог війна та оставляє по собі незатерті сліди, зубожіля, нужди і біди на кождому кроці, і у всіх напрямках людського життя. Сумні мов вимерлі наші села й люди здається не ті що давнійше. Нарід перепуджений, переляканий, мов не свій; обдертий не тільки з майна, але й своєї чести і людського достоїнства до землі хиляється кождому, як середовічний раб. Війна анищила його морально і матеріяльно.

Дорогі Родимці! Чи думаєте що найдете в світі що небудь сумнійше, як вид українського села в Галичині, через котре проходила найстрашнійша світова буря? Не спалені хати і обійстя, не обсмажені сади і розриті могили додають нам сього великого болю, але вид гіркого морального положения людий, скованих братів і знасилуваних жінок, сестер та материй. Кожде свідоме українське серце мусить скорчитися з болю на сей страшний вид. Рвали наш нарід всі, що тою дорогою проходили, а йшла нею десятки раз найбільша зграя світа, що не завагалась і послідного листка з бідної ростини зірвати.

Колиб Ви сьогодня приїхали до нас і поглянули на поля, що простерлись понад селом здовж добре відомої Вам діброви то побачилибисьте що від цвинтаря аж по перекопи розляглися могили з малими хрестами, де спочили на віки жертви страшного молоха війни. До села не вернули найкрасші одиниці, які могли для краю і села зробити колись много добра. Нема між нами В. Горінця, Г. Балука, І. Вирсти, М. Мелимука (сина Михайла) та довголітнього голови читальні „Просвіти" Трифона Лалака — розумних людий та добрих сусідів Дмитра Дикого з Бертешова та Гриня Турчина з Ятвяг. Всі вони впали жертвою крівавої війни, оставляючи нам в памяти своє цінне і дороги життє.

Дорогі Браття і Сестри! Наведені слова отримано на днях з рідного Вашого села, від знаного нам невсипущого робітника д. Корнила Трояна, з печатію читальні „Просвіти" та підписом містоголови М. Мелимука, та секретаря М. Дякуна. Зневолені і обезсилені страшною борнею світових подій, браття наші не упадають на дусі, стають до тяжкої борби, щоб ратувати свій нарід від загибелі і упадку, щоб поставити його знова на видне місце серед культурних народів світа. Одинока дорога до сего, се культурно-освітна праця серед народу, і се що перервала війна, вони рішили доконати тепер. Вони відновили читальню, складають нову бібліотеку, склали аматорський кружок який ставить ідейні вистави, но на жаль не мають власної хати, деб свобідно могли розвивати начате ними діло.

В Девятниках мусить стати власна хата з великою театральною салею. Пр. слова Шевченка: „В своїй хаті своя правда і сила і воля" як рівнож „У Січи, у січи, гуртуймось брати" І. Франка повинні лунати на весь світ, а поставники наших ґеніїв повинні сторожити посіяного ними зерна правди, звучать слова даного листа. Під сю пору се виноситеме сотки тисяч, а в нас не буде фондів власними силами здвигнути сей храм освітної праці, тому числимо на Вас Дорогі Земляки, що поможете нам своїми лептами в розпочатім ділі. Ваших кілька десяток долярів поставить нас на кріпкі ноги.

Гарний є еклич Дорогі Браття і Сестри, а звук його вдирається глубоко в зболіле наше серце. З рідного краю, зпід нашої родимої стріхи, несеться сей розпучливий пориваючий за серце голос сиволосих батьків, братів і сестер наших, о поміч і поратунок в підпринятій ціли. Лиха не добра доля важко закпила собі з нас бездольних. Нас гнали злидні з родинної хати, а нашу культуру і вільну думку, жене зпід рідної стріхи, утиск, гнет і неволя. Як радісно є почути серед тих наших тяжких відносин якесь доброжичливе слово. І відраднійше стає на души, а гордість народня підбадьорує нас, як малу дитину що стужилась за матерію коли почує нагло її голос.

Дорогі Браття і Сестри! Думка думку викликає читаючи дані речення. Коли вони в численних боях кров свою проливали і своє життє віддавали; по Сибіри, Італії та по ріжних ворожих таборах і тюрмах з голоду і холоду конали, з дрібними дітьми і воєнними каліками по сирих ямах від ріжних пошестий важко страдали, і помимо сего не занедбують праці, то ми, що не бачили наших горіючих хат, скованих братів, знасилуваних сестер та жінок, ми що лише з наслуху знаєм про всі ті події, ми повинні з подвійною силою та потрійною емкістю сповнити припоручене нам діло.

Хотяй ділять нас гори і моря і розлогі далекі краї, а все таки ми почуваємося синами-ріднею, дітьми нашої нещасної країни. Здається не було між нами ні одного, котрий не ставав в обороні рідного краю, складаючи жертви, нема між нами й такого котрий би не купив належних бондів позички. Коли ж тепер наші браття з нашого села відзиваються до нас за помочию, щей на так велику ціль, хай не стане між нами ні одного, котрий би не зложив хоч маленької лепти.

Ведений тою думкою низше підписаний комітет буде старатись, щоб о скілько змога допомогти своїм браттям в так гарнім ділі. На початок декларовано від себе 40 долярів та старається щоб о скілько змога зібрати щось більше між своїми знакомими. В сім напрямку кличемо і до Вас Дорогі Земляки, не відкажітесь від так гуманного діла, прискорім свою поміч. Обовязком кождого наложити на себе добровільний податок, а чейже для нас не буде се великим тягаром. Обовязком рівнож кождого призбирати в сій ціли дещо між своїми знакомими.

Отсею дорогою звертаємось рівнож до наших братів і чесних Українців з села Бертешова, Ятвяг, Готович, Юшковець, Острова, Вибранівки, Чижич, Кологур та околиці, щоб були ласкаві своїми лептами помочи нашим браттям видвигнути так гуманне діло. В нас повинна бути своя висша школа, народна торговля та всяке народне спільне добро, щоб могло в будучности принести ліпший хосен хоч для наших дітий. Золотими нестертими буквами імя Ваші будуть записані в угольний камінь яко членів добродіїв.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

П. Сокальчук, голова,
179 E. 3th St., New York, N. Y.

В. Крочак, касієр,
422 E. 16th St., New York, N. Y.

П. Кутніцький, секретар,
172 Essex St., New York, N. Y.

В. Мендоха, заст. секретаря,
424 E. 16th St., New York, N. Y.

P. S. Жертви проситься посилати на адрес секретаря, а всякі моней-ордери виставляти на імя касієра В. Крочака, або прост на адрес голови.

Проситься другі українські часописи о передрук.

SANTAL MIDY CAPSULES

СКОРА ПОМІЧ на катар міхура і течі.

Певно і успішно.

Кожда капсулька означена MIDY

Стережіться підробів.

Вартість ПАТЕНТУ Вартість

Хто може отримати патент і що може бути опатентоване, як також більше пожиточних і цінних інформацій знайдете в моїй ново друкованій виказовій і патентовій книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.

В Вашім власнім інтересі звертайтеся в справах винаходів до мене.

Marcin Labiner,

Reg. Patent Atty. (S.),

15 PARK ROW, NEW YORK

ФАРМИ!

НЕБУВАЛА ВИПРОДАЖ 100 ЛОТІВ.

Величина 50x200/250 футів. Запроваджені вода, гез і електрика. Ціна від $200.00. Спішіть бо час короткий.

NICHOLAS DOKTOR,

Wood Avenue, corner 9th Avenue, Linden, N. J.

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до: 95

T. J. HRYCEY & CO.,

329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

РОМ, Н. Й.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Родимці! Тепер найлучше купити фарму, бо до краю нема пощо вертати під ляцьке ярмо або стріли. Тут в Ром є богато наших людий українських фармерів, котрим я фарми продав без жадних клопотів і еще маю кілька добрих фарм доросших і таньших: 1) Фарма 53 акри, першої кляси будинки і земля, пару акрів ліса, 7 коров, 2 коні, всілякі знаряди, сьогорічний вроджай. Ціна $4500, вплати $2,000, решта на малі сплати. — 2) Фарма 36 акрів, будинки і поле дуже добре, 3 корови, 2 коні, знаряди фармерські, сьогорічний вроджай. Ціна $3000, вплати $2000, решта на сплати річні по 25 долярів. — 3) Фарма 114 акрів, будинки в добрім стані, поле дуже добре, 1 корова, 1 кінь і деякі знаряди. Ціна $3000, вплати $800. Маю еще фарми всілякого роду. Хто яку хоче, то нехай перше пише по докладні інформації. 31-36

ІВАН ЛАВРУК,

306 S. Madison St., Rome, N. Y.

ВДОВА МУСИТЬ ПРОДАТИ СЮ ФАРМУ.

Фарма 100 акрів, новий дім о 10 кімнат, 3 стодоли, 3 курники і другі забудовання, великий сад, 4 корови, 2 ялівки, 2 коні, 2 свиней, 75 кур, сіно, корна і картофлі, 1 миля від стації. Ціна $4500, готівкою $1500. 33-36

Фарма 200 акрів, два доми, 2 стодоли, ледівна і другі забудовання, великий сад, вода проведена в домах і стодолах, 12 добрих коров, 2 коні, 200 кур, 20 гусей, 2 свиней, пів милі від міста. Ціна $7000, готівкою $3000.

По сі і другі фарми голоситись до:

PISARKO & POKUTNY,

406 E. 5th Street, New York City.

ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК. 138 акрів чорної землі, з чого 42 акри грубого ліса, вартости $1000, так само знаходяться розмаїтого рода плоди; 6 будинків, дім на 10 румів, 2 коні, 2 корови, 25 курий; всілякого рода машинірія і всілякий збір з поля. Наоколо залюднено українським народом, повітре краєве, всюда рівнина і без каміня, ½ милі від стейтової дороги, 3½ милі від міста. Фарма спродається з причини слабого здоровля. Ціна $3.700, вплати $2000, а решта на легкі сплати. Голоситись від 6. до 10. години вечер до: 33-37

PAUL KUTYNSKI,

263 Avenue B, New York City

between 15th & 16th St., 3th floor.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Купуйте при фабричнім місті, де вже є українських фармерів 157. Фарма 55 акрів, 4 корови, 2 коні, всі знаряди, свині, кури, цілий політок. Ціна $3.200, вплати $1.200. — Фарма 80 акрів, 7 коров, 3 коні, всі знаряди, кури, свині, цілий політок. Ціна $3.800, вплати $1,700. По інформації пишіть до: А. ФИЛИПЧАК, Durhamville, Oneida, N. Y. 28вчс49

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Двослово за кождочасне поміщення.

Продасть РЕСТАВРАНТ на вигідних услівях. Голоситись до рест. під ч. 600 Third Ave., So. Brooklyn, N. Y. 25-36

Пошукую спільника на фарму. Від спільника вимагаю 1000 вплати. Хтоби хотів зі мною працювати на фармі прошу голоситись по блавші інформації до: JOHN NALEPA, Westerville, N. Y. 29sm42

Обійму посаду ДЯКОУЧИТЕЛЯ в такій парохії де люди спосібні, щирі і охочі до праці церковно-народної. Бажавбим в околици Філядельфії або Ню Йорку. Посаду можу обняти від 1. падолиста. THEODORE B. YAWORSKY, 335 Grier Ave., Elizabeth, N. J. 33,5,9,1

В кождій околици потребуємо своїх заступників. Можна заробити від 10 до 20 долярів денно. Пишіть до: 34-5

UNION SALES CO.,

Box 28, Station D, New York City.

В БРІДЖПОРТ, КОНН.

отворив новий склеп

М. ВЕРХОЛЯК

ПІД Ч. 424 EAST MAIN STREET

де продає ручної роботи

УБРАННЯ ДЛЯ ДІТИЙ

ріжної величини по низьких цінах і запрошує всіх Родимців о поперте а певно кождий буде вдоволений. 35,7,9

КРАЄВИЙ АДВОКАТ

ДР. МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ

переніс свою канцелярію з днем 3-го вересня 1921 з Золочева до Козови, про що повідомляє своїх земляків в Америці. 34-36

НЕ ПАДАЙТЕ ДУХОМ!

Що Ви не знаєте англійської мови, і запиштеся сьогодня а через 3 місяці Ви будете володіти таким богатим даром, Вам буде все доступне і Ви будете на рівні з Американцями, а чому? Тому, що Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Ми учимо через переписку почтою за малою оплатою а для Вашої великої користи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 99-01

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ДЛЯ ВСІХ! Хто купує у нас шифкарту, стараємося о пашпорти безплатно.

Асекуруємо куфри і відставляємо до корабля.

Посилаємо гроші. — Виміняємо Либерти Бонди. — Обезпечуємо на життя і від огню. 13вчс

Продаємо інтереси, лоти, фарми і доми.

Полагоджуємо справи судові і нотаріяльні.

Інформації даром.

EDWARD PROKOCIMER & SONS,

203 Springfield Ave., Newark, N. J.

ГУСЯЧЕ ПІРЄ ПО РІДКІЙ НИЗЬКІЙ ЦІНІ

Видана щойно книжочка „Прямо з фабрики" розкаже Вам як можете набути санітарне піря, на ковдри, перини і подушки, по фабричних цінах. Вам пірє продаємо прямо до Вас. Вишліть свою адресу, щоб дістати се пірє, то напишіть до нас по книжочку і пробки пірє. Висилаєсь даром. Пишіть сейчас до: American Feather & Pillow Co., Desk F-27, Nashville, Tenn.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922 ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

На увагу заслугує календар виданий в память Ів. Франка, з гарним портретом, в прекраснім обрамованю, в українських мотивах в трех кольорах. ЦІНА 25 ЦНТ. 33-41ч

Шторники, бизнесмени і агенти котрі бажають купити більше скількість, дістануть значний опуст. На жадання висилаємо 10 ріжнородних календарів за попереднім надісланням $1.50. Замовлення посилайте в адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA

Im. T. SHEWCHENKA,

168 E. 4th Street, New York, N. Y.

30

WASHINGTON

є осідком Патентового Уряду Злуч. Держав і наша НАЙБІЛЬША українська патентова канцелярія є тому ЛИШЕ в Вашінґтоні близько Патентового Уряду, щоби забезпечувати Ваші патенти справи особисто НАЙСКОРШЕ, НАЙЛУТШЕ, НАЙТАНШЕ І НАЙЛІПШЕ.

Імя А. М. WILSON є звісне через 30 літ.

Пишіть днесь по нашу БЕЗПЛАТНУ українську книжку о винаходах і патентах:

A. M. WILSON, Inc.,

Registered Patent Attorneys

310 Victor Bldg.,

WASHINGTON, D. C.